

1. Бендик М. Помісність Церков у Вселенській Церкві в навчанні львівських митрополитів українського обряду XX століття / Мирон Бендик. – Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2004. – 256 с.
2. Душпастирська конституція про церкву в сучасному світі “Радість і надія” – “Gaudium spes” // Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації. – Львів : Свічадо, 1996. – С. 499–619.
3. Кияк С. Р. Ідентичність українського католицизму: генезис, проблеми, перспективи : монографія / С. Р. Кияк. – Івано-Франківськ : Нова Зоря, 2006. – 632 с.
4. Кияк С. Р. Український католицизм: генезис і проблеми ідентичності : дис. ... д-ра філос. наук : 09.00.11 – релігієзнавство / Кияк Святослав Романович ; Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди НАН України. – К., 2007. – 446 с.
5. Кияк С. Украинский католицизм и Второй Ватиканский Собор : монография / Святослав Кияк. – Saarbrücken, Deutschland : Verlag LAP LAMBERT Academic Publishing, 2014. – 103 с.
6. Мессорі В. Маніфест папи: залишити політику кесарю / Вікторіо Мессорі // Парафіяльна газета. – 2006. – № 3. – С. 3.
7. Роздуми Блаженнішого Любомира щодо майбутності Української держави на підставі результатів виборів Президента України // Благовісник Верховного Архієпископа Української Греко-Католицької Церкви Блаженнішого Любомира кардинала Гузара. – 2005. – № 4. – С. 64–66.
8. Слово Святішого Отця Івана Павла II до членів Постійного синоду Української Греко-Католицької Церкви (3 червня 2003 року) // Благовісник Верховного Архієпископа Української Греко-Католицької Церкви Блаженнішого Любомира кардинала Гузара. – 2004. – № 4. – С. 27.
9. Тафт Р. Внесок східного богослужіння в розуміння християнського богочитання / Роберт Тафт // Сопричастя. – 1998. – № 4. – С. 76–101.
10. Johannes Paul II. Apostolisches Schreiben “Ut unum sint” (25. 05. 1995) / Johannes Paul II. – Bonn : Sekretariat der Deutschen Bischofskonferenz, 1995. – 80 S.
11. Seewald P. Joseph kardinál Ratzinger – Benedikt XVI: křesťanství na přelomu tisíciletí. – Praha : Portál, 2012. – 200 s.

The article reveals the current state and prospects of the Ukrainian Catholic Church, the bearer and articulated by the Ukrainian Greek Catholic Church. Analyzed the problems and challenges the Ukrainian Catholicism, in the context of the experience of world Catholicism.

Keywords: *Ukrainian Greek Catholic Church, Ukrainian Catholic, Church of the national identity, social ministry, ecumenism, social problems and challenges.*

УДК 241.513: 262.13

Людмила Квік

ХРИСТІЯНСЬКА ЛЮБОВ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ЕТИЧНИЙ ПРИНЦИП НОВОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА У ВЧЕННІ ПАПИ БЕНЕДИКТА XVI

У статті розглядається проблема християнської любові як один із основних чинників, на якому базується нова модель розвитку сучасного суспільства у вченні папи Бенедикта XVI (кардинала Йозефа Рацінгера). Досліджується соціальне вчення папи, зокрема аналізується категорія любові, яка є в основі всієї Соціальної доктрини Католицької церкви і домінує в побудові гармонійного сучасного суспільства. Аналізується проблема деморалізації сучасного суспільства як один із негативних наслідків процесу глобалізації у XX–XXI ст.

Ключові слова: *глобалізація, любов, соціальне вчення Католицької церкви, деморалізація суспільства, папа Бенедикт XVI.*

Сучасне суспільство знаходиться в постійному пошуку ціннісних орієнтирів, моральних імперативів та сенсу свого існування. Такі пошуки є історично притаманними для всього людства. Однак саме для сучасного суспільства вони є особливо характерними, адже ті етичні принципи, які до сьогодні були основними, руйнуються, і стає дедалі важче орієнтуватись у сучасному глобалізованому світі. У сучасних проблемах світу, у глобальному світовому хаосі людська душа знаходиться у стані постійного пошуку щастя, миру та гармонії. Нівелювання й навіть утрата моральних та етичних орієнтирів є одним із характерних викликів XX–XXI ст., що стало наслідком тотальної

глобалізації сучасного суспільства, нерозривно пов'язаної з політикою та економікою. У центрі суспільства сьогодні є вже не релігійні й моральні принципи, а перш за все прагматична наука і техніка. Світ давно не живе за принципами християнського антропоцентризму, а існуючі етичні норми мають релятивний характер. Колосальний науковий, технічний та економічний прогрес і розвиток, початковою метою якого було покращення людського життя, на жаль, поглинули саму людину. Усе, що створювалося, повинно було служити для користі людини, однак сьогодні людина служить глобальним інтересам. Людина, яка є вінцем Божого творіння, є найвищою цінністю, стала лише засобом досягнення прагматичної мети.

Викладені ознаки морального занепаду людства є наслідками втрати правдивої християнської любові, братерської любові, котра веде до повного егоїзму та відчуження людства. Як стверджує папа Бенедикт XVI, сучасне, морально дезорієнтоване, суспільство, яке живе в технічно-секулярну епоху, потребує нової моделі розвитку, в основі якого повинні бути найвищі моральні цінності, а саме правдива християнська любов [13].

Дослідженням категорії любові, як основного християнського і суспільного морально-етичного принципу, широко займається ряд гуманітарних наук, зокрема релігієзнавство, теологія, філософія, психологія, соціологія та ін. Проблематика статті розглядається також у низці досліджень українських і закордонних учених, серед яких як базовими для даного дослідження стали енцикліки й послання папи Бенедикта XVI [1; 2; 11; 12; 13], документи Католицької Церкви [5; 8] і дослідження вітчизняних учених, зокрема А. Колодного [7], В. Зузяка [6], Ю. Майки [9], О. Волинець [3], О. Шеремети [15], Т. Гаврилюк [4] та ін.

Папа Бенедикт XVI у своїх працях підкреслював, що прогрес у сучасного суспільства є одним із чинників, які впливають на суспільну свідомість. Він наголошував на очевидній амбівалентності прогресу, говорячи, що “він (прогрес) починає загрозувати створінню – основі основ нашого існування; він породжує нерівність між людьми, несучи чимраз новіші небезпеки світові й людині. Із цього погляду незамінним є моральне управління прогресом” [13, с. 27]. В основі морального управління, безумовно, має бути правдива, християнська любов. Тому вирішенню проблеми браку любові у сучасному суспільстві папа Бенедикт XVI приділяє багато уваги у своєму соціальному вченні. У його вченні, як і в соціальному вченні Католицької церкви, любов є основним інтегральним чинником для церкви, держави й суспільства загалом. А тому все католицьке соціальне вчення є, свого роду, теологією любові. Любов є необхідною у всіх сферах життя людини. Йдеться як про любов до Бога, так і про любов до ближнього, оскільки любов до Бога і до людини є нероздільною [8, с. 40]. Подвійна заповідь любові, що була дана Богом у Новому Завіті: “Він же промовив йому: Люби Господа Бога свого всім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією своєю думкою. Це найбільша й найперша заповідь. А друга однакова з нею: Люби свого ближнього, як самого себе” (Мт. 22, 37–39), – мотивує справжнього християнина дбати про благо кожного свого ближнього зокрема та суспільства загалом.

У своїй енцикліці “*Caritas in Veritate*” – “Любов у правді”, опублікованій 29 червня 2009 року, Бенедикт XVI говорить про те, що в сьогоднішньому світі розуміння поняття любові зазнає певних відхилень і спорожнення значення, з чого випливає хибне розуміння любові. Любов витісняється з етичного контексту і зазнає перешкод у правильній оцінці. “На соціальному, юридичному, культурному, політичному і економічному рівнях – у контекстах, найбільш підданих цим небезпекам, – їй легко оголошується незначущість для інтерпретації та надання моральної відповідальності”, – зазначає понтифік [2, с. 6]. У такій ситуації, необхідним є пов'язати любов із правдою життя, на чому наголошує папа: “Ця тема сьогодні немаловажна, особливо у соціаль-

ному та культурному контексті, який релятивує правду, часто перетворюючи її в хибну і противлячись їй” [2, с. 7]. Такі тенденції є наслідком секуляризації глобалізованого суспільства. Бенедикт XVI говорить про те, що людство дедалі менше дбає про загальний добробут і керується лише егоїзмом, який завжди призводить до руйнації. Він констатує, що “суспільство, щораз більш глобалізоване, робить нас ближніми, але не робить нас братами” [2, с. 27].

У сучасному суспільстві, як вважає український релігієзнавець, професор Анатолій Колодний, люди часто називаються християнами тільки формально, адже “ті, хто претендує називатися християнами, ними вже не є, бо ж діють вони у позахристиянському морально-силовому полі й нехристиянськими методами” [7, с. 262]. Своєю чергою, Католицька церква закликає християн виявляти свою любов дією, а відтак люди повинні активно діяти, керуючись любов’ю та правдою і мають прагнути загального блага й гармонійного розвитку. У соціальному вченні Католицької церкви любов є тим фактором, який здатний привести людство до особистого та суспільного вдосконалення за умови орієнтації суспільства на добро [8, с. 353]. Варто зазначити, що для суспільних поглядів Католицької церкви є характерним яскраво виражений антропоцентризм, невіддільний від теоцентризму. Це випливає з вчення про богообразність людини, яка була створена на образ і подобу Божу, підтвердження чому знаходимо у Святому Письмі “І створив Бог людину на свій образ; на Божий образ сотворив її; чоловіком і жінкою сотворив їх” (Бут. 1, 27). Звідси й випливає цінність людського життя і його братерськість, адже всі люди – одне створіння одного Бога. Так, нині святий папа Іван Павло II наголошував: “Бути особистістю, створеною за образом й подобою Бога, – означає існувати у спілкуванні, у відношенні до іншого “я” [16, с. 99]. Звідси випливає, що людина пов’язана з Богом через любов, адже саме з любові Бог сотворив людину і дав їй вільну волю. Найбільшим виявом Божої любові до людини є те, що Бог став людиною і прийняв смерть заради нас, адже “ніхто неспроможне любити більше, ніж тоді, коли він за своїх друзів своє життя віддає” (Ів. 15, 13). Богом закладена в серце людини любов-агапе, жертвна любов, тому кожна людина покликана до братерської любові в душі служіння. Людина покликана й повинна любити все сотворіння Боже. Ця любов має проявлятися у самопожертві, має уподібнюватися тій любові, через яку Ісус Христос пішов на жертву. Найкращим шляхом реалізації християнської любові є прояв милосердя. Таким чином людина засвідчує свою любов як до Бога, адже дбає про його творіння, так і до ближнього свого, оскільки бере участь у його житті. Тому синтезом морального життя людини саме і є любов до Бога і до людини.

Папи Бенедикт XVI вважає, що найвищою формою любові була смерть Ісуса Христа на хресті, адже вона була Його добровільною жертвою за людство в ім’я любові. У цій спокутуваній жертві виявилася вся повнота Божої любові. У своїй енцикліці “*Caritas in Veritate*” – “Любов у правді” папа наголошує на важливості правди, адже “Промовляє до нас Ісус: Я дорога, і правда, і життя” (Ів. 14, 21). А відтак “любов у правді, свідком якої став Ісус через Своє земне життя і насамперед через Свою смерть і воскресіння – ось основа справжнього розвитку кожної людини і всього людства” – зазначає папа, і додає “Любов-“*caritas*” – це надзвичайна сила, яка надихає трудитися широко і віддано у сфері правосуддя і миру” [2, с. 5]. Необхідною й незамінною формами любові є захист і свідчення правди, адже любов “радіє правдою” (1 Кор. 13, 6). “Усі люди відчують внутрішню потребу любити по-справжньому: любов і правда не полишають повністю ніколи, бо це є риса, вкладена Богом у серце та розум кожної людини” [2, с. 5].

Любов – це найбільш дієвий інструмент для змін і розвитку як на особистому, так і на соціальному рівнях. Людина за своєю природою є істотою суспільною, тому для повноцінного життя й розвитку їй необхідні стосунки з іншими людьми [5, с. 342]. Душпастирська конституція про Церкву в сучасному світі “*Gaudium et spes*” – “Радість і

надія” (17.12.1965), яка є одним із документів Другого Ватиканського собору (1962–1965), так говорить про соціальні стосунки й розвиток людини: “Із суспільного характеру людини випливає, що успішний поступ людської особи й розвиток самого суспільства залежать одне від одного. Бо початком, суб’єктом і метою всіх громадянських установ є і повинна бути людська особа, тому що вона за своєю природою має абсолютну потребу суспільного життя” [5, с. 352].

Таким чином, аналізуючи постанови собору, розуміємо, що для побудови гармонійних суспільних відносин людство повинно керуватися певними етичними та моральними принципами. На думку папи Бенедикта XVI, таким домінуючим моральним регулятором у суспільстві якраз і є любов. Папа констатує, що “в нинішній нечутливий час технологізованого світу, коли почуття вже взагалі не беруться до уваги, зростає очікування безкорисливого прояву визволяючої любові [1]. На його думку, людина знаходить щастя, тільки коли відчуває любов. “Любов є тим джерелом, з якого необхідно черпати нескінченну духовну енергію. Тільки за допомогою любові можна досягнути щастя, яке людина, не зупиняючись, шукає протягом усього життя”, – наголосив папа [10].

На думку сучасної дослідниці Тетяни Гаврилюк, папа Бенедикт XVI у своєму вченні вбачає в любові єдиний вихід із сучасних соціальних та антропологічних проблем. Папа зауважив “любов в істині, – любов, про яку свідчив Ісус Христос у Своєму земному житті, особливо в смерті та воскресінні, є головна рухома сила справжнього розвитку кожної особистості та всього людства”. Така любов, яка є образом Божим, притаманна кожній людині [4, с. 25].

Т. Гаврилюк наголошує, що папа, роздумуючи про істинний зміст любові, виділяє любов як основу людського життя. Любов дає відповідь на два фундаментальні, притаманні всім епохам, питання: ким є Бог і ким є людина [4, с. 24]. Тобто любов має своєю кінцевою метою досягнення вічності, адже, лише дотримуючись у своєму житті моральних принципів, побудованих на любові, людина уподібнюється до Бога й може досягнути вічного життя. Як стверджує дослідниця, “в будь-якому випадку, здійснюється трансценденція до божественного буття. В цьому процесі людина виходить за власні межі і вміщує в себе Бога та кожного християнина” [4, с. 25]. Слушність цього висновку впливає із твердження папи: “Любов є “божественною”, тому що походить від Бога і єднає людину із Богом, і через цей процес поєднання перетворює усіх в “ми”, яке підноситься над людськими поділами і змушує людей стати одним, аж до того, щоб, врешті-решт, Бог був “усім в усьому” [2].

У своєму соціальному вченні Бенедикт XVI завжди поєднував сфери сакрального та секулярного, адже людина живе в секуляризованому суспільстві, у соціальній дійсності. Таке поєднання є необхідним для подолання релігійно-суспільних викликів ХХ–ХХІ ст. На його думку, побудова й розвиток справедливого суспільства, яке дбає про суспільне благо, можлива лише за умови звернення до любові і правди. І є “єдиним шляхом виходу із духовної та економічної кризи, єдиною альтернативою антропологічній кризі, до якої сьогодні рухається людство, є побудова суспільства любові” [4, с. 25].

Необхідною умовою розвитку сучасного суспільства є акт доброї волі кожної людини. Іще Митрополит Андрей Шептицький наголошував: “Звернення волі до добра називаємо любов’ю” [14, с. 193]. Така любов є властивою для кожної людини, адже вона закладена в ній Божественним задумом. Кожна людина прагне до власного добра. Однак, підкорюючи свої дії любові, людина повинна мати добрий і вільний намір дбати про суспільний добробут. Сучасна дослідниця Оксана Шеремета, слідом за митрополитом Андреем Шептицьким, вважає, що “Любов християнська є інтенцією на найвище Добро, яке відкрило себе у Божому Одкровенні” [15]. Для Бога любов є природною, Він любить людей, своє сотворіння, правдивою, надприродною любов’ю. Так і любов лю-

дини до Бога є природною, адже вона закладена в її серці, а тому притаманною для людини також є і любов до ближнього [15].

На думку професора Папського Університету ім. Йоана Павла II Владислава Зузяка, людина відчуває Божу любов, коли вона здатна зазнати присутність Бога і свою участь у Божих ділах. Професор наголошує, що людині необхідно привернути Божу любов до себе, людина повинна збагнути, що без любові був би неможливим цілий до-теперішній людський розвиток. Саме завдяки любові людство здатне творити справжнє й тривале [6]. Бенедикт XVI вважає таку любов плодом Святого Духа, вона веде людство дорогою посвячення себе Богові та ближнім, адже усе життя правдивого християнина є відповіддю на любов Божу.

У своєму посланні на Великий піст 2012 року папа Бенедикт XVI говорить про те, що усе християнське життя є немовби сходженням на гору, де людина зустрічається з Богом, а потім повертається і несе отриману від Бога любов і силу і діє в душі братерського служіння Божою любов'ю. Тут же папа наголошує, що "Інколи виникає тенденція применшити термін "любов до ближнього" до солідарності чи просто гуманітарної допомоги. Однак важливо пам'ятати, що найбільшим ділом любові є евангелізація, яка є "служінням слова". Немає більш добродійної – і тому більш благодійної – діяльності по відношенню до ближнього, ніж ламати хліб слова Божого, ділитися з ним Радісною Звісткою Євангелія, ввести його у стосунки з Богом: евангелізація є найбільшим і найповнішим сприянням людській особі" [11].

Роздумуючи над проблемою любові, папа Бенедикт XVI звертається до енцикліки папи Павла VI "Populorum Progressio" – "Про прогрес народів", у якій говориться, що проголошення вчення Ісуса Христа є першим і головним чинником суспільного розвитку. "Це споконвічна істина любові Бога до нас, якою живуть і яку проголошують, яка відкриває наше життя на прийняття цієї любові і робить можливим інтегральний розвиток людства і кожної особи зокрема" [2, с. 12]. При цьому наголошує, що все бере свій початок з любові і прагне до любові. Саме через звіщення Євангелія людство може пізнати безумовну Божу любов [11].

Божя любов, на думку сучасної дослідниці богословської спадщини папи Бенедикта XVI О. Волинець, є справжнім гарантом щоденного життя людини, даруючи людині надію в сучасному, недосконалому за своєю природою світі. Досліджуючи погляди папи Бенедикта XVI щодо проблем сучасного цивілізаційного поступу, вона вважає, що папа вбачає у проблемах сучасного світу поряд із численними знаками Божого Провидіння один виразний знак часу, яким є прагнення людини віднайти в сьогоденнішому секуляризованому світі Божу любов. "Уприсутненням цієї Любові стає Христос, як справжній знак часу, що через Євхаристійне втілення формує вільну людину, здатну відповісти на Його заклик" [3]. У Компендіумі Соціальної доктрини Церкви із цього приводу наголошується: "Одкровення у Христі Тайни Бога як тринітарної Любові – це водночас одкровення про покликання людської особи до любові. Це одкровення проливає світло на кожен аспект людської гідності, свободи і на глибину суспільної природи людини" [8, с. 38]. Тобто цим ученням Ісуса Христа підтверджується покликання людської особи, соціальної істоти за своєю природою, до творення любові на суспільному рівні. Звідси випливає, що, виявляючи свою любов ближньому і дбаючи про суспільний розвиток, людина не тільки засвідчує свою любов до Бога, але також стає відкритою на Божу любов. Соціальна доктрина Католицької церкви висно-вує, що любов має бути домінантою в культурі, економіці, політиці та науці [8, с. 314]. Любов формує бажання допомоги ближньому всупереч загальноприйнятій сучасній позиції про зосередженість лише на власній вигоді. Відповідно правдивий християнин в основі усіх своїх думок, рішень і дій повинен керуватися любов'ю.

Папа Бенедикт XVI наголошує, що любов є милістю, любов є благодаттю, вона отримана й дарована Отцем. Папа зазначає, що люди, які є призначеними для любові

Бога, стають суб'єктами любові і, своєю чергою, покликані бути зняряддям благодаті й мають поширювати любов Бога у суспільстві шляхом творення загального блага на основі любові [2, с. 9]. Любов має бути засадничим чинником у християнському служінні. Людством має керувати принцип любові у правді. “Правда захищає і виражає визвольну силу любові в постійних історичних перетвореннях. Розвиток, соціальне благополуччя, позитивне вирішення важких соціально-економічних проблем, що потрясають людство, потребують цієї правди” – наголосив папа, підкресливши, що без любові, правди і довіри до істини в людей немає свідомості і суспільної відповідальності, що призводить суспільство до згубних наслідків у такі важкі часи, як зараз [2, с. 9].

Аналіз соціального вчення папи Бенедикта XVI дозволив дійти висновку про те, що любов у його вченні є фундаментальним принципом християнства. Він окреслює правдиву християнську любов як таку, що є дієюю. Подем вираження любові він називає суспільство, а її шляхом – добротинність. Адже людина, яка любить, ніколи не залишається осторонь свого ближнього, вона дбає про кожен вимір суспільного життя. Така любов є можливою, якщо людина подивиться на свого ближнього “очима Христа”, і, творячи діла любові, кожен з нас реалізує свою природу, адже любов закладена Богом у серці людини. Таким чином, папа Бенедикт XVI (Йозеф Рацінгер) виокремлює любов як визначальний принцип нової моделі розвитку сучасного суспільства, яке переживає сьогодні складні виклики в контексті глобалізації та деморалізації.

1. Бенедикт XVI про центральну лінію понтифікату Франциска [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.credo-ua.org/2016/03/154337>.
2. Венедикт XVI. Енцикліка “Любов у правді” / Венедикт XVI ; пер. з італ. О. Дверницького. – Жовква : Місіонер, 2010. – 128 с.
3. Волинець О. Аналіз сучасного цивілізаційного поступу у працях Бенедикта XVI [Електронний ресурс] / Волинець О. – Режим доступу : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/25778/01/Volynets.pdf?sequence=1>.
4. Гаврилюк Т. Антропологія Карла Ранера у співвідношенні з сучасними світоглядними запитами / Т. В. Гаврилюк // Гуманітарні студії : зб. наук. пр. Вип. 20. – К. : Вид.-поліграф. центр “Київський університет”, 2013. – С. 21–27.
5. Душпастирська конституція про церкву в сучасному світі “Gaudium et spes” – “Радість і надія” : Документи Другого Ватиканського Собору (1962–1965) : Конституції, декрети, декларації / Укр. катол. ун-т ; комент. ; пер. з латин. – Львів : Свічадо, 2014. – 608 с.
6. Зузяк В. Про необхідність віри в сучасному світі [Електронний ресурс] / Зузяк В. – Режим доступу : <http://itlviv.org.ua/53-2012-10-22-10-36-20.html>.
7. Колодний А. Україна в її релігійних виявах : [монографія] / Колодний А. М. – Львів : Сполом, 2005. – 336 с.
8. Компендіум Соціальної доктрини Церкви. – К. : Кайрос, 2008. – 549 с.
9. Майка Ю. Социальное учение Католической Церкви / Ю. Майка. – Рим ; Люблин : Изд-во Святого Креста, 1994. – 480 с.
10. Папа Римський закликав християн до любові [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua.korrespondent.net/world/285899-papa-rimskij-zaklikav-hristiyan-do-lyubovi>.
11. Послання Святішого Отця Бенедикта XVI на Великий Піст [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dyhdzvin.org/index.php/zvernennya-ta-poslannya/svyatishij-otets-benedikt/188-poslannya-svyatishogo-ottsya-benedikta-xvi-na-velikij-pist>.
12. Рацінгер Й. Сіль землі : Християнство й Католицька церква в XXI столітті : розмова Петера Зевельда з Йосифом Рацінгером / Йозеф Рацінгер. – Львів : Місіонер, 2007. – 282 с.
13. Рацінгер Й. Цінності в часи перемін : Долання майбутніх викликів / Йозеф Рацінгер ; пер. з нім. О. Конкевича. – Львів : Місіонер, 2006. – 168 с.
14. Шептицький А. Християнська праведність / Митрополит Андрей Шептицький // Твори (аскетично-моральні). – Львів : Свічадо, 1994. – 408 с.
15. Шеремета О. Етичне вчення Андрея Шептицького про надприродні чесноти [Електронний ресурс] / Шеремета Оксана. – Режим доступу : http://risu.org.ua/article_print.php?id=39868&name=moral&lang=ua&.
16. Gross D. Texte zur katholischen Soziallehre / D. Gross. – Bundesverbund der katholischen Arbeitnehmer – Bewegung, 1975. – 562 S.

In the article researched the category of Christian love as one of the main factors which underlies in the new model of the development of modern society in the of Pope Benedict XVI (Cardinal Joseph Ratzinger). We study the social doctrine of the pope, particularly the role of love, which underlies all social doctrine of the Catholic Church, in the construction a harmonious modern society. We have analyzed the problem of demoralization of modern society as one of the negative factors of globalization in the XX–XXI century.

Keywords: *Globalization, Love, the social doctrine of the Catholic Church, the demoralization of society, Pope Benedict XVI.*

УДК 215: 130.121

Дарина Марціновська

**БІБЛІЄЗНАВЧИЙ ТА ФІЛОСОФСЬКИЙ ПІДХОДИ
ДО ІДЕНТИФІКАЦІЇ ЗАСАД І СУТІ КРЕДОЛОГІЇ**

У статті аналізується біблієзнавчий, філософський, богословсько-релігієзнавчий підходи до трактування феномену релігійної віри як джерела кредології – науки про релігійну віру.

Ключові слова: *феномен релігійної віри, кредологія, біблійні джерела віри, філософська та богословська ідентифікація віри.*

Проблеми інтерпретації засад і суті кредології як науки про релігійну віру, як засвідчують дослідження, проведені нами впродовж останніх п'яти років, і науково-релігієзнавчий досвід ідентифікації кредології, сьогодні іще не достатньо розкриті й проаналізовані [19; 20]. Особливо актуальною є необхідність дослідження ролі біблійних текстів у становленні й інтерпретації феномену віри в християнській кредології. Це особливо важливе з огляду на духовно-сакральне і світоглядне наповнення релігійного феномену як наслідку і функції від релігійної (у нашому випадку – християнської) віри, яка синтезує в собі біблійні свідчення віри і певні попередні онтологічні і гносеологічні переконання, прихильність і довіру до предмета віри з його раціональною історичною науковою рефлексією біблійної складової віри [20, с. 101–102]. Тобто в такому трактуванні терміна “кредологія” робиться наголос не на результативній, а на історично-функціональній характеристиці, котра відображає як біблійну, так і науково-історичну спадщину в розкритті феномену релігійної віри. Такий підхід сприяє залученню певних, придатних для формування й обґрунтування розуміння феномену релігійної віри, елементів теоретичного знання із різноманітних гуманітарних і теологічних галузей науки. Відтак під терміном “кредологія” розуміється можливий комплексний синтез різноманітних елементів теоретичних напрацювань гуманітарних, природничих та теологічних наук, зокрема біблієзнавства, спрямований на формування й обґрунтування ефективного розуміння феномену релігійної віри [20, с. 97–98]. Таке розуміння “кредології” узгоджується із новими тенденціями у справі обґрунтування й інтерпретації релігійної віри в сучасному католицизмі та із тими поняттями в сучасному релігієзнавстві, спрямованими на симфонічну співпрацю сакральних (біблійних) текстів із релігійним середовищем в осмисленні релігійних феноменів, що отримало підтвердження в науковій монографії “Феномен релігійної вери в католицизмі: проблеми кредології” [19].

Зокрема, в сучасній католицькій теології генезис феномену віри, як засвідчує відомий чеський теолог Томаш Галік, трактується як дорога, як засіб поступального пізнавального руху людства, щоб не залишитись “на узбіччі” у трактуванні феномену віри [7, с. 2–3]. Саме таке системне екзистенційно-антропологічне й трансцендентне розуміння віри набуло глибокого розвитку в Карла Ранера – провідного католицького теолога ХХ століття, який іменує віру “надприродним екзистенціалом”, фундаментальною характеристикою людського буття, завдяки якій “людина сприймає саму себе і навколишній світ у світлі благодаті Божої”. Це сприйняття є активним не лише з боку